

GAZETA TRANSILVANIEI.

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi streinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci. Număr de Duminică 8 franci pe an.

Redacţia,
Tipografia şi Administraţia:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov pe an 20 cor., pe 1/2 an 10 cor., pe 1/4 an 5 cor. Cu dusul acasă: abonamentul regulat. Un număr 10 bani. Inscrise: un şir petit 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Cum „răspunde“ d. Chendi

de

Aurel C. Popovici.

I.

În sfârşit d. Chendi mi-a „răspuns“... Misericordioasa „Tribună“ i-a pus şase coloane la dispoziţie: cele mai importante ale ei coloane. Mai mult: simţind probabil şi ea că „Răspunsul“ nu-i decât o încercare de deplasare a chestiunilor, ea a căutat să facă impresie printr'un titlu mare, peste toate coloanele din pagina întâiu. O onoare de care recenta adunare populară din Arad nu avu parte în „Tribuna“... Lucru explicabil: ce importantă avea cea adunare la care ţărani n'au venit, după cum scăpă „Tribuna“ vorba, decât pentru că au fost plătiţi să vină?... Se poate asemăna importanţa acelei adunări cu a unui... manuscris al dlui Cendi?...

D-sa ne spune mai întâiu, că a avut adversari şi „detractori“ de toate categoriile... Dar i-a dispreţuit. Cu mine însă binevoeste a face o „excepţie“ pentru că, continuă el, „ar fi putut să nu stea de vorbă“ cu un „politic ambulant“ etc. ca mine. Stabileşte apoi următoarea antiteză între el şi mine: „Eu (Chendi) cu modestia (!) care pururea mi-a fost dragă, d-ta (Popovici) cu închipuirile-ţi notorice“... Vedeţi: abia am început să citez una din frazele „pe-nimil de precizie“ ale „literatului“ nostru şi deodată ne apare vechiul nostru cunoscut, Nitză Spanac, în toată năstrujnicia „talentului“ dsale „critic-literar“. „Cu închipuirile-ţi (!) notorice“? Nu, Domnul meu, un literat român nu zice aşa, ci zice d. e. cu *presumţiunile D-tale, cu părerea exagerată, pe care o ai despre importanţa D-tale, cu vanitatea D-tale* etc. — D-le Chendi! Dar o să revin supra limbei din acest „Răspuns“.

În fine dacă reţinem că d. Chendi „se înfăşoară“ de astădată în „modestia“... Iată un mare succes al foiletoanelor mele... Văzându-l atât de modest, — mărturisesc că simţiu în fel de căinţă... „Vezi, mă gândeam, ai fost nedrept. Prea l'ai luat repede... Prea l'ai turtit. Tot mai este ceva bun în el. Poate că o să-şi dea şi el seamă de marea greşală ce a comis când s'a aruncat, cu atâta răutate, în lupta contra intereselor noastre cele mai mari. Că m'a înjurat, cum nu mă înjurase decât Evreii de la *Adevărul*... e adevărat, dar n'are importanţă determinantă. Eu, care pe toţi câţi m'au nedreptăţit i-am iertat, mai curând sau mai târziu, îndată ce vedeam că regretă atacurile lor pe cât de virulente pe atât de fără temeiu, — cum nu o să las în pace pe un scriitor modest şi de bună credinţă şi de ar face nu ştiu ce greşeli de limbă?... După această reflecţiune „Răspunsul“ până în capăt. Şi orice urmă de căinţă dispăru din inima mea. Judecaţi şi Dvoastre: după ce mă înjură ca în primele sale

articole, de acum câteva luni, după ce ne dă o nouă probă de ignoranţa sa şi de spiritul său de denunţiant, cum ajunge la coloana a 6-a, el desbracă „toga“ modestiei cum ar zice el, şi face următoarea declaraţie menită a arăta lumii marea lui importanţă: „Sânt acum doisprezece ani de când îmi fac veacul printre scriitorii cei mai de seamă ai neamului nostru, muncind când alătura (!) când împreună (!) cu dânsii în fruntea celor mai bune reviste din România“!... Mai este careva din Dvoastre un bărbat atât de important?... D. Chendi şi-a făcut „veacul“ printre scriitorii cei mai de seamă ai neamului nostru!... Incontestabil! Dar faptul că directorul vreunei reviste a fost sau este preocupat de alte chestii, a fost sau este indulgent, indiferent, neglijent sau incapabil — şi a tipărit sau tipăreşte şi câte un articol de ale dlui Chendi, aşa ca umplură, faptul acesta nu schimbă o iotă din *dovezile* mele despre valoarea „literară“ a celui ce strigă unor oameni culti şi respectabili să stea „drepti!“ să stea *haptac* înaintea lui! Ş'apoi şi conţopişti şi servitorii din birourile ministeriale şi fac veacul muncind printre miniştrii cei mai de seamă, muncind când alătura, când împreună cu dânsii în fruntea instituţiilor celor mai mari din România“... Dar asta nu însemnează de loc că cuvântul acelor onorabili conţopişti şi servitori în birourile ministeriale ar fi echivalent cu al vreunuia dintre miniştri! Domnul meu, de ce nu vrei să mă ascuţi când îţi spun că un literat ca D-ta, care ne vorbeşte de o „*falsă sofistică principiară*“, de „*colivia ideilor*“ etc... nu trebuia să ne dea nouă lecţii de cugetare logică, nu trebuia să ne închiză pe noi „în domeniul judecării sale patologice“ cum zici tot D-ta, D-le Chendi care „îţi faci veacul“ cel... ridicol între s. c. l.

După ce văzurăm că d-lui Chendi „modestia i-a fost pururea dragă“ — (la alţii...), să-i analizăm acum „Răspunsul“.

În foiletonul meu „Desvlăguţii năstrujnici“, eu îi acuzasem pe aceştia că au introdus în „Tribuna“ o adevărată anarhie, şi le dasem argumente în această privinţă. La această acuzaţie preciză, căpetenia oţeliţilor îmi răspunde astfel: „Care este folosul real ce-l are poporul nostru pe urma muncii D-tale (D-le Popovici)“?... Apoi despre asta fusese vorba?!

Apoi dacă poporul românesc nu ar avea alt folos pe urma mea decât că am pus la locul lor pe nişte incuţi şi fanfaroni cari se amestecă în cele mai mari chestii naţionale, şi tot i-am fost de oarecare folos... Eu acuzasem pe d. Chendi că n'a răspuns nimic la acuzele şi argumentele din „*Intriga cea veche*“; că n'a făcut decât să injure punând fel de fel de „chestii“ absolut străine de acele acuzaţii şi argumente; că a căutat să deplaseze chestiunea. D.

Chendi mi „răspunde“ că: „figurele faustiane în aparenţă au ceva din tragicul sufletelor lipsite de simţul realităţii şi rostul lor în viaţa publică rămâne totdeauna un semn de întrebare“!... Apoi despre asta fusese vorba în cele nouă foiletoane ale mele?!

Eu acuzasem pe d. Chendi şi pe tovarăşii săi cei oţeliţi că „Tribuna“ s'a amestecat de nenumărate ori în politica internă dintre partidele din România. La aceasta acuzaţie preciză, căpetenia oţeliţilor îmi răspunde că „*Replica*“ de la 1893 o fi fost ea ce a fost, dar el, d. Chendi, „deşi n'a apucat acei ani de războire politică“, îi cunoaşte „din informaţie sigură“ (!) şi deci meritul „*Replicii*“ nu este numai al meu!... Apoi despre asta fusese vorba?!... (Ş'apoi parcă eu m'aş fi lăudat vreodată în viaţa mea cu meritele mele!!!).

Eu acuzasem pe d. Chendi şi pe tovarăşii săi oţeliţi că zadarnic se cantonează acum în „independenţa“ lor, şi arătam că cele mai multe ziare independente sânt ziare vândute sau venale, — că deci, mai ales la noi, un asemenea ziar ar fi o necercire etc. La aceasta acuzaţie, şeful oţeliţilor îmi răspunde: că el a urmărit fazele (!) mai mari ale manifestărilor (!) mele şi mă asigură — el, d. Nitză Spanac — că „un contrast izbitor dintre voinţă şi putere“... „nu lipseşte din nici o teorie şi din nici o ieşire (!) a D-tale (D-le Popovici)“. — Apoi despre asta fusese vorba în cele nouă foiletoane ale mele?!

Eu acuzasem pe d. Chendi că a combătut ideia solidarităţii naţionale, arătam de ce nu trebuie combătută, arătam că trebuie respectată. La aceasta a mea acuzaţie preciză, la toată motivaţia mea, d. Nitză Bohemul îmi răspunde: „Era vorba (D-le Popovici) să *reconstitui* (!) o Românie nouă (!) scăpată de moravurile bizantine. Intr'un ziar de avânt, în „România Jună“, ai combătut cu glas de apostol viţiu şi ai încercat să combaţi corupţia socială şi politică. Dar câte încordări gratuite!“ etc.. Apoi despre asta fusese vorba în foiletoanele mele?... (Ş'apoi d. Chendi ar fi cel din urmă cu care aş discuta eu rolul „României June“ şi foloasele pe cari de fapt le-a adus acel ziar!)

Eu acuzasem pe d. Chendi că şi acum 14 ani, când am desvălit politica de indulcirea a d-lor Brote, Slavici şi Mangra, el, în „*Tribuna Poporului*“, mă injura cu turbare şi apăra cu toată faimoasa sa „cinste de gândire“ pe „numiţii trei“ — cum zice el. La această acuzaţie preciză, el îmi „răspunde“: că revista „*Sămănătorul*“ din Bucureşti nu mai apare!... Apoi despre asta fusese vorba?!

Eu acuzasem, şi în acele foiletoane, pe d. Chendi, şi pe tovarăşii săi, că au băgat zizania între Români, că au subminat încrederea poporului în conducătorii săi fireşti, şi îl întrebam *cu ce idei nouă* ne au

venit ei? Căpitanul campaniei îmi răspunde: că eu am scris cartea „*Gross-Österreich*“,... că acea carte coprinde o utopie... că poporul nostru a rămas refractar faţă cu acea idee... Apoi despre „*Gross-Österreich*“ fusese vorba în cele nouă foiletoane ale mele?!

(Da, tocmai cu d. Nitză Spanac o să discut eu rostul acelei cărţi scrise dintr'un punct de vedere general!).

Dar să nu uit: d. Chendi răspunde ceva în privinţa ideilor, că adică oţeliţii „*n'au venit cu himere, nici cu planuri diplomatice, nici cu Bolinbroke*“... Dar când şi unde le atribuisem eu inteligenţa de a făuri planuri diplomatice şi fantazia poetică necesară pentru iscodirea himerelor? Că ei n'au venit cu Bolinbroke! Dar când şi unde afirmasem eu că ei ar fi ştiind măcar *cine* este acest scriitor şi *ce* va fi scris?... Doar eu, în foiletoanele mele, îi acuzasem de altceva: că ei, cari ne amestecă cu „talentul“ lor de oţel, sânt nişte incuţi infumuraţi cari nu ştiu gândi, nişte „literaţi“ cari nu ştiu scrie, cari nu ştiu gramatică dar „*fac troacă de porci pe toţi fruntaşii naţionali*“, — cum se exprima atât de plastic nu ştiu cine, mai alaltăieri, în acest ziar.

Eu acuzasem pe d. Chendi, în cele patru foiletoane dintăiu, pentru injuriile mojiceşti şi fenomenala ineptie din articolele sale „*Rodomontadele d-lui Popovici*“ şi „*Solidaritatea*“. Ce-mi răspunde? *Absolut nimic!* Dar neştiind cum să scape de fierul roşu ce i-am pus pe oţelita sa frunte de „literat“ desvlăguit, iacă ce stratagemă necinstită întrebuintează.

Abia apăruse un foileton al meu, şi mă pomenii cu un alt articol nerod în *Tribuna*. Autorul, după ce mă injura ca orice Chendi înfăşurat în mantia anonimităţii, mă făcea răspunzător, pe mine, de nu ştiu ce articol elogios pentru Ferrer, articol apărut în *Minerva*!!!... Eu am răspuns imediat în „*Gazeta*“, arătând nătângia şi ticăloşia celor ce-mi răspundeau în acel fel în chestia Ferrer, citând în potriva mea un articol din *Minerva*. Ziceam apoi că, judecându-l după stil, bănuiesc că şi acel articol din *Tribuna* („Aurel Popovici şi Ferrer“) e scris tot de d. Chendi. Redacţia „*Tribunei*“ tăcu chitic. D. Chendi de asemenea. Iar acum, când acest domn avea să răspundă la *dovezile* mele despre fenomenala stupiditate şi mojicie a articolelor pe cari le discutasem şi de cari îl lăcusem direct răspunzător — e vorba de articolele „*Rodomontadele*“ şi „*Solidaritatea*“ — iată cum îmi răspunde acest tip de om şi laş şi de rea credinţă: „D-ta (D-le Popovici) inventezi (!!!) articole pe cari nu (!) le am scris eu şi, călcând principiul corectitudinii (!!!) mi le atribui mie, cum a fost cazul cu *polologhia D-tale antinihilistă* (!) cu Ferrer“!!!... Aţi înţeles? D.

Chendi nu contestă paternitatea articolelor „*Rcdomontadele*” și „*Solidaritatea*”, de cari îl făcusem răspunzător ci numai a articolului „*Aurel Popovici și Ferrer*”, prin care mi se răspundea cu reproducția prostească a unui articol din — *Minerva* de care sânt absolut străin. Cu alte cuvinte: d. Chendi necutezând să tăgăduiască paternitatea articolelor „*Rcdomontadele*” și „*Solidaritatea*” vroia ca, printr'o perfidă stilizare, să producă totuși *impresunea* că pe nedrept i-aș fi atribuit lui acele două articole, ca să scape astfel, prin tangentă, măcar de acele articole, de oarece de prostiile din „*Impresii*” — și din celelalte „opere” — nu va scăpa cât va fi și va trăi. Doar și întreg „*Răspunsul*”, pe care îl discutăm aici, nu este decât o reeditare „revăzută” a aceluiași articol, a aceluiași injurii cu deosebirea numai că în „*Răspuns*” ne înveselește cu nouă frumuseți „stilistice”....

Intrunirea comitetului național. *Eri în 6 l. c. s-a întrunit, cum am anunțat, comitetul partidului național român în Cluj. La întrunire a participat majoritatea membrilor din comitet. S-au ținut două ședințe, înainte și după prânz, aceasta din urmă prelungindu-se până în oarele de seară.*

Primul punct al ordinii de zi a fost situația politică. La acest punct s-a discutat îndeosebi două chestiuni: lupta în parlament și chestiunea împăciuirii.

S-au luat dispoziții pentru executarea hotărârilor luate în ședința comitetului, ținută la 20 Decembrie n. 1910 în Budapesta.

S-a luat la cunoștință raportul despre întemeierea ziarului partidului la Arad și Budapesta.

S-a manifestat în urmă tendința de-a se pune capăt neînțelegerilor ivite în sânul partidului nostru, ceea ce este dorința tuturor. Pașii ce se vor face în direcția aceasta credem, că vor aduce rezultate multumitoare.

Unitatea națională și votul universal. Cu acest titlu un corespondent ocazional publică în „*Világ*” un articol fantezist. Voind să dea în Tisza pentru atitudinea lui contra votului universal, coresp. scornește minciuna, că Tisza a acceptat 10 puncte din memoriul d-lui Dr. Mihai, dar cu condiția, ca *Românii să abică de pretenșiunea votului universal, egal și secret.*

Scornitura e evidentă, după ce se știe, că memoriul d-lui Dr. Mihai n-a fost acceptat nici ca bază la dezbateri.

Ne mirăm, că „*Világ*”, ziar cu idei moderne, democratice, admite astfel de articoli falși și tendențioși, cari fac reforma electorală obiect de târguială.

Camera ungară continuă cu dezbateri pe paragrafi a proiectului băncii. Eri s-a discutat asupra §-ului 5. Au vorbit 3 kossuthiști și un deputat din partidul popular contra proiectului.

În general interesul deputaților față de dezbateri e minim, așa că se crede, că în curând proiectul va fi votat și în special.

Pentru votul universal. Socialiștii din Budapesta vor ținea Duminică viitoare un mare meeting demonstrativ pentru votul universal, egal și secret și contra lui Tisza.

Alegerile în România.

La colegiul III.

La colegiul al III-lea țărănesc s-a făcut alegerea alături, Duminică, în 20 Febr. v. c. *Guvernul conservator a ieșit triumfător și la acest colegiu.*

Colégiul al III-lea a desăvârșit succesul obținut de partidul conservator la primele două colegii.

Din 38 deputați, câți alege, au reușit 36 guvernamentali și numai unul opozant,

liberal, d-l Dr. Anghrelescu la Buzău. La Prahova s-a declarat balotagiu pentru un loc.

La colegiul al III-lea sunt înscrise în toată țara 55.193 alegători, au votat 39.505 alegători.

Candidații conservatori au întrunit 38.968 voturi.

Candidații cartelului liberal-conservator-democrat abia au ajuns la 8.764 voturi.

Iar candidații naționaliști și independenți au adunat 2.283 voturi.

Nu s-au anulat în toată țara decât 261 voturi.

Alegerile în total.

Acum este cunoscut rezultatul alegerilor pentru cameră.

Cele trei colegii aleg 183 de deputați. Din aceștia sunt aleși: conservatori 148, cartelați 19, balotagii 16.

Prin urmare, numai în cazul când opoziția ar reuși să învingă la toate cele 16 balotagii — ceea ce este cu desăvârșire imposibil — ea abia ar putea să obție atâtea locuri, câte îi oferise șeful guvernului, d-l P. P. Carp fără luptă.

Victoria guvernului este strălucită și cu atât mai interesantă, că au luat parte la vot un număr neobicit de mare de alegători și s-au anulat numai 1712 voturi la toate cele trei colegii, pe când în 1907 au fost anulate 6101.

În câteși trele colegii candidații opoziției cartelate au obținut numai 56.663 voturi.

Candidații guvernamentali au ajuns la formidabila cifră de 109,317 voturi.

Manifestații în capitală.

«*Seara*» continuă cu descrierea manifestațiilor din Capitală cu ocaziunea alegerilor. Iată câteva notițe despre cele petrecute la cea de a doua luptă electorală, din 18 Febr. v. c.:

Nu se înserase bine și publicul Capitalei aștepta cu nerăbdare primele vești ale alegerii colegiului al II-lea de Cameră.

Pe strade o mișcare neobișnuită, nervoasă, trepidantă, fremătarea mulțimei în așteptarea unor vești hotărâtoare.

În fața redacției de la «*Seara*» staționează, la început sute de oameni, cu ochii pironiți la vitrina, unde trebuie să apară, la cinematograful, veștile mult așteptate.

Lângă cei cari staționează, se adaugă alți curioși și nerăbdători, cetățeni veniți din toate punctele și îndepărtările Capitalei, pentru a afla înainte de apariția ziarului, rezultatul marelui și hotărâtoarei lupte electorale, din acest ziar înedit, luminos și mișcător, care e cinematograful nostru.

Telefonul zbârâne... Frima știre: la Muscel a ieșit lista guvernamentală!

Cinematograful nostru proiectează imediat întâia informație a marelui lupte politice, angajate pe ziua de ieri, a acestei zile, în care partidul conservator-democrat, după cum a declarat-o singur, și-a pus suprema speranță...

A reușit guvernul!

Publicul primește cu aplauze și urale acest prelude, care anunță rezultatul luptei.

Rând pe rând sosesc zece telegrame, anunțând succesul guvernului, rând pe rând rezultatul e anunțat la cinematograful nostru, și publicul care a crescut, s'a mărit, a devenit mai intenț și mai animat, salută cu urale triumful guvernului.

Strada până noaptea târziu e cutreierată de public, e animată ca în zilele mari, în zile de sărbătoare.

Pasiunea politică frământă mult mai mult publicul nostru de cât ne închipuim, vibrează din clasele superioare ale societății până în cele mai infime straturi ale ei, fixează nu numai mințile alegătorilor, a bărbaților, ci și a femeilor.

În mulțimea, care staționează în fața redacției, sunt și multe doamne și domnișoare.

În calea Victoriei, în fața Clubului Conservator, staționează de asemeni o mulțime imensă în așteptarea rezultatului alegerii.

În club membrii partidului conservator primesc știrile din provincie: fiecare știre e o bucurie, fiecare știre sporește satisfacția și mulțumirea, provoacă entuziasmul.

Partidul conservator ese triumfător și din aceasta a doua mare încercare electorală...

*

În clubul conservator-democrat se revarsă o palidă lumină verzue, ceva macabru și agonizant.

Clubul e pustiu.

Câțiva agenți electorali se strecoară prin gangul întunecat, la ale cărui geamuri partidul a lipit niște mari afișe, prin cari anunță crimele guvernului.

Afișele spun, că un sergent de stradă a votat cu cartea unui alegător în Capitală!

Trecătorii zâmbesc, fac reflecții spirituale și răutăcioase, care trecând de la unul la altul, cuprinzând mulțimea se transformă în ilaritate.

Așa dar succesul guvernului din întreaga țară se datorește faptului, că au votat gardiștii în locul alegătorilor? — căci asta e semnificarea risipei de așaj, care o fac cartelații în jurul acestui fantastic incident!

Dar câte sute de mii de gardiști are guvernul pentru a-și asigura un așa triumf electoral?

La clubul liberal liniște și singurătate mortală.

*

Noaptea e târzie, se apropie dimineața și publicul așteaptă ultimele știri ale marelui lupte electorale angajate!

Românii din America și Apponyi.

Alături cu Sârbii, Croații, Slovaci și ceilalți fii ai celorlalte naționalități din Ungaria, emigrați în America, au tresărit și frații noștri Români, de acolo, la vestea, că zdrobitorul instrucțiunii școlare naționale din Ungaria a sosit în America, să vorbească lumii despre pacea universală. Fruntașii lor i-au încunostit, cum au putut mai curând, pe cei mai din apropierea drumului lui Apponyi și apoi s'a înghetat în Cleveland o frumoasă manifestație de protestare, la olaltă cu celelalte neamuri apăsate de »propoveditorul« păcii.

La adunarea de protestare, ținută cu o zi înainte de sosirea lui Apponyi, au participat, între miile de slavi, șase sute de Români, cu opt drapele tricolor românești și 8 drapele Americane.

Conform programului publicat, scrie »Viitorul«, convoiul Românilor a plecat dela »Casina Română« din Detroit Ave pe la oarele 7 seara cu steagurile înainte, iar după el muzica germană, parcurgând stradele: Detroit, Euclid și East 9 str., și a ajuns la »Acme Hall« la oarele 8 și 15 minute.

Când a pătruns în hala de întrunire cu cele 16 steaguri, întreg publicul a izbucnit în aplauze furtunoase.

Iar muzica a cântat »Deșteaptă-te Române«, care a fost ascultat de toți stând în picioare. Pe Slovaci i-a mișcat la inimă dragostea, ce le-a arătat-o Români venind cu steagurile, pe când corporațiunile slovace, boheme, sârbe, și alte națiuni au venit fără steaguri sau ceva insignii naționale ci numai cu muzicile.

Adunarea s'a presidat de Rev. Ștefan Furdek, preotul bisericii St. Mary of Lourde.

Marele ziar american, »Cleveland Leader« scrie.

»Mai mult ca trei mii de reprezentanți ai neamurilor de deosebite naționalități din Ungaria, s'au adunat în seara zilei de 16 Februarie, în »Acme Hall«, protestând în contra contelui Apponyi, mai înainte de sosirea lui la Cleveland.

Ascultătorii au păstrat deplină liniște, iar oratorii s'au mărginit la expresiuni cuvicioase, fiind des întrerupți de aplauze

furtunoase îndreptate contra acestui nobil maghiar și a guvernului din Ungaria.

Pentru susținerea ordinii erau emiși la fața locului numai doi polițiști, iar maghiarii pentru ziua lor, de mâne au cerut, (crezând, că-s în Ungaria) 24 de polițiști, dar nu li-s'a dat.

În vorbirile rostite, contele Apponyi a fost zugrăvit de: »Cel mai mare ipocrit, care a urcat vre-odată, scările politicei ungurești.« »Un apostol de pace mincinos« »Fariseu«, »Fără sălbatecă, care apasă 8 milioane de fii ai naționalităților nemaghiare« și alte epitete bine meritate.

Despre apariția Românilor în sala adunării de protestare, numitul mare ziar englez scrie mai departe:

»Câteva minute înainte de deschiderea ședinței, a pătruns în sală o delegațiune de 500 Români, cu 16 drapele în frunte, împodobiți cu cocarde naționale, parte din ei cu eșarpe tricolor românesc peste piepturi. — Muzica a intonat atunci imnul românesc »The Day of The Warning« (Deșteaptă-te Române), care a fost ascultat de toți, cari s'au sculat în picioare și după sfârșitul lui au izbucnit aplauze și strigăte de bucurie din partea Slavilor.

Din partea Românilor domnul V. E. Moldovan, redactorul ziarului »Românul« printr'o vorbire scurtă spune despre diferitele perzecuții ce le-a îndurat în patria veche din partea guvernului ungar.

Iar d-l Ioan Aldea a vorbit ca președinte, în numele Uniunii societăților din America.

Ședința întrunirii s'a închis la oarele 11 noaptea.

In chestie ziaristică.

— Articol dela sate. —

De pe Someș, 2 Martie c.

Am cetit cu atențiune prim articolul din Nr. 34/911 al »Gazetei«, în care d-nul Dr. V. M. sub titlul »Românul« și »Tribuna« arată chestiunea sulevată de d-l Nicolae Ivan, vicepreședintele comitetului executiv al partidului național român, că oare n-ar fi potrivit a muta »Românul« dela Arad la Sibiu? — și păreriile dânsului în aceasta chestiune cam gingașe.

Noi pe aici aprobăm întru toate cele propuse de Dr. V. M. și ne identificăm cu ele.

Cred și eu, că d-l Nicolae Ivan a făcut această propunere din iubirea ce o poartă și a purtat-o întotdeauna față de partidul național român și de întreg neamul românesc, dar că »Românul« să-și mute vatra fără nici un rost, asta ar însemna, că noi nu știm judeca; că ce facem azi, stricăm mâne. Doar știm bine cu toții, că »Românul«, chiar de aceea s'a născut, ca să limpezească toate cele ce privește partidul și comitetul național român și să înlocuiască pe rătăcita »Tribună«, care de un timp încoace parec ne-a părăsit cu totul, aruncându-se în brațele contrariilor. Noi cești dela sate, acest lucru așa l-am înțeles și-l înțelegem și azi. »Tribuna« zicem noi, ori să capituleze de bunăvoie, ori trebuie să se nimicească.

Până când »Tribuna« nu-și va schimba rostul de azi, până atunci nu poate fi vorba, ca »Românul« să se strămute.

Dacă »Tribuna« se va supune disciplinei de partid, atunci »Românul« poate fi strămutat, dar după părerea mea, nu la Sibiu, ci la Budapesta ori la Cluj. În inimă țării avem lipsă mai mare de o foaie de zi, precum fusese »Lupta« pe vremuri și n-ar strica, dacă aceasta foaie ar putea să apară și în vre-o limbă străină, franceză ori germană.

Sunteam puțini și săraci, dar ori cu ce jertfe ar trebui să susținem o foaie redactată și în altă limbă, căci streinătatea trebuie informată despre toate năzurile, ce le ducem în Hungaria felix.

Avem puțini scriitori, cari să informeze streinătatea, dar foaia de zi ar pu-

duce toate veștile așa după cum ele sunt, și nu cum le dictează guvernul.

Clujul încă are lipsă arzătoare de o foaie. Revista »Răvașul« s-a sistat. Apare încă o foaie umoristică »Calicul democrat« în tipografia românească »Carmen«, încoolo Clujul stă rău în privința aceasta.

Clujul are peste 6000 locuitori români fără sutele de studenți dela școlile medii și universitate. Brațe de muncă ar fi, numai energie să fie.

Dacă chiar foaie de zi nu s-ar putea întemeia la Cluj, e neapărat de lipsă să se întemeieze o foaie populară săptămânală. Ținutul Clujului e lăsat pradă străinilor. Singure băncile mai fac ceva, încolo viața românească tânjește. Câte un concert, picnic și petrecere e nimic față de o foaie, ce are să lumineze. Cu un cuvânt stăm rău mai cu seamă în privința politică în jurul Clujului unde avem români în majoritate.

Brașovul, Sibiuul, Făgărașul, Orăștia, Blajul, Aradul, Lugojul, Caransebeșul, Bistrița, Șimleul etc. sunt provăzute cu câte unul sau mai multe jurnale, dar Clujul, e uitat cu totul. Mi-se pare, că numai Oradea și Beiușul ar mai sta așa rău.

Pun pe tapet aceasta chestie în credința, că cu timpul o să se dezbătă serios.

Încolo doresc, ca »Tribuna« să se întoarcă pocăindu-se și ca nimeni dintre Români să nu se afile a forma partide. Să fim un partid: partidul românesc. Asta o vrem cești dela sate și asta o cerem dela Dumnezeu!

Am avut toată încrederea în partidul național, o avem și o vom avea câtă vreme nu-și va părăsi programul. Cinstim bătrânețele și capul cărunt, care e bătut de toate vânturile și nu se îndoiește la ori și ce vântuleț.

Chimu.

ȘTIRI.

— 22 Februarie v.

Pentru masa stud. români din Brașov. Pe lista de colectă Nr. 276. (Colectant: Aurel Mossora cl. I. comercială). Dimitrie Moldovan, protopop. Dr. Toma Cornea avocat câte 2 cor. Dr. Aurel Moldovan cand. de adv. Dr. Vasile Covrig adv. câte 1 cor. Muntean I. paroh. 2 cor. G. Negru 1 cor. Theodor Mossora of. la jud. cerc. 5 cor., Vasile Urdea, Zaharie Colceriu of. comit. Aroff câte 1 cor. V. Mossora 5 cor. V. 2 cor. Ioan G. Boer 10 cor. Cu totul 34 coroane.

Primească generoșii donatori sincere noastre mulțămite.— *Diracțiunea școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.*

Regina României — bolnavă? O telegramă din București anunță, că regina României ar fi bolnavă, suferind de o influență acută. La statul medicilor, Maj. Sa, va trebui să stea mai multe zile în pat.

Teatru japonez în Brașov. Duminecă 12 și Luni în 13 Martie c. n. va da 2 reprezentațiuni teatrale — renumita tragediană japoneză Hanako — în sala dela Meduță, cu ansamblu propriu dela curtea imperială din Tokio. Piese: »In casa de teia«, dramă într'un act și »Otake« de asemenea dramă într'un act, scene din viața poporului japonez, — se vor reprezenta în limba japoneză. Dar din jocul și mimica renumitei artiste și al personalului său excelent, să poate pricepe, cu cea mai mare ușurință sensul pieselor. Biletele se pot căpăta din vreme la Librăria Wilh Hiemesch în Brașov și seara la casa Balcon 6 cor. Banteul 5 cor. Parchet I. 3 cor. II. 2 cor. etc....

Circulațiunea străinilor în Brașov în luna Februarie 1911. În luna Februar au petrecut în Brașov următorii străini: America 5, Austria 182, Franția 2, Germania 41, Helveția 2, Italia 3, România 143, Ungaria 636, în sumă 1014.

Dintre aceștia au locuit în hotel Central alb 31, Central 42, Continental 62, Copană 625, Europa 165, Grand 13, la Iobi, strada Neagră 5, Mielul alb 16, Villa Kerch 5, Metropol 1, Pară 9, Predeal 2 și în case private 38. După detragerea acestor 53 persoane, cari încă nu sunt desanunțate, rămân încă 961 străini cari au petrecut în total 3033 de zile, în oraș.

În Ianuarie a. c. au petrecut, cu excepțiunea de 49 persoane încă nedesanunțate 1052 străini 3441 de zile în Brașov.

În anul 1910 au petrecut, cu excepțiunea de 75 persoane încă nedesanunțate și 544 de persoane, cari au rămas permanent aci, 16.411 străini, 77.690 de zile în oraș.

Cu mai mulți din acești străini au venit încă 2315 membrii de familie, cari au petrecut în total 19.243 de zile în Brașov.

Revolta deținuților din penitenciarul Galați. O parte din deținuții de la penitenciarul din Galați nemulțumiți, după cum susțineau ei, cu reaua tratare, la care sunt supuși, au cerut să vie șeful parchetului spre a-i arăta doleanțele lor. Sâmbătă dimineața, când primul gardian însoțit de alți patru gardieni s'au dus în inspecția cabinelor, deținuții au sărit asupra lor, i-au sefestrat, au luat cheia de la primul gardian, au deschis restul celulelor, iar la carceră au spart lacătele eliberându-i. Apoi cu toții au pătruns în coridorul celulelor, vociferând și cerând să vie în anchetă directorul general al închisorilor. D. prim procuror al tribunalului s'a transportat la penitenciar, unde după o parlamentare de două ore, deținuții au dat drumul celor 5 gardieni pe care li mențineau și le-a promis, că se va ancheta cazul. Se crede, că unii din personalul închisorilor nu sunt de loc străini de aceste repetite revolte.

Catastrofa unui balon. Din Turin (în Italia) s'a scris: Balonul »Albatros«, care făcea o ascensiune liberă, a căzut în împrejurimile din Turin dela o înălțime de 1900 metri; din fericire căderea a fost împedecată de niște copaci. Șease aeronauți sunt răniți în mod grav, dar totuși afară de pericol; unul singur dintre răniți inspiră îngrijiri.

Regele Bulgariei la Viena. Maj. Sa Monarhul nostru a primit la castelul din Schoenbrunn pe Regele Ferdinand al Bulgariei, care a mulțumit împăratului pentru felicitările exprimate cu prilejul aniversării sale de 50 de ani. Această vizită, care a avut un caracter foarte cordial a ținut aproape un ceas. Regele Ferdinand era îmbrăcat civil.

Necrolog. Subscriși cu inima frântă de durere aducem la cunoștință, că prea iubitul nostru soț, tată, frate și ginere Pavel Șofariu sergent-major de jandarm pens. și cancelist în Făgăraș după un morbm scurt și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Duminecă, în 5 Martie n. a. c. la oarele 11 a. m., în al 54-lea an al vieții sale. Rămășițele pământești al neuitatului s-au înmormântat Marți, 7 Martie st. n. a. c. la 3 oare p. m. după rital gr.-ort. în cimiterul comun din loc. Maria Șofariu n. Cârje, ca soție. Aurora, Victoria și Titus ca copii. Rozalia Șofariu, ca soră. Lazar Cârje, ca socru.

— Întru înfrângerea inimei cu durere profundă anunțăm încetarea din viață a neuitatei mamă, și bunică: *Magdalina Eoross n. Bozintay* preoteasă gr. cat. văduvă în etate de 85 și a văduvei de 22 ani la 2 l. c. după lungi și grele suferințe, împărțită fiind cu SS. Taine ale muribunzilor. În mormântarea s'a făcut Duminecă în 5 l. c. în cimiterul din Ilba. Ilba, la 3 Martie 1911. Joan par. prot. în Macău, Gavrilă inv. la stat și soția, Ilariu par. prot. în Deșiu și soția, Elisa preot, văd. Bârle, Ludovica, Cecilia mărit. Mózsa ca prunci, gineri și număroși nepoți și nepoate.

Ofițer sinucigaș. Locotenentul dela honvezime Korcssek Iános, întreținea anumite relațiuni cu o văduvă avută din Făgăraș și auzind, că un avocat a cerut-o în căsătorie, a mers în casa văduvei și s-a împușcat de față cu aceasta, trăgându-și un glonț de revolver prin gură. A murit acolo pe fața locului.

Petrecerea cu jocuri naționale din Sibiu.

— Raport special. —

Sibiu, 6 Martie.

Ieri, 5 l. c. seara, după banchet pela oarele 8 și 1/2 a luat entuziast zbor petrecerea cu jocuri naționale. Un complex superb de zugrăviri artistice, o varie culoare, ce dă aspectul admirabil al atâtor și atâtor costume naționale, unele mai măndre decât celelalte, a fost marea de lume aleasă, ce a participat la petrecerea de seară. O întruchipare, a tot ce avem noi mai frumos, aici, în Ardeal, Bănat, Țeara ungurească și Țeara românească. Pe buzele oricărui vestitor de bine a unor vremi ce o să vină, de sigur, tresăria o vorbă, o scumpă vorbă, care ni-ar fi reamintit gloria străbună și clădirea de nouă glorie a unui popor de neam mare...

Și, poate, a și fost aceasta, unica manifestare atât de puternică pe terenul vieții noastre culturale.

Membrii societății »Hora«, prin prestațiunile lor cu adevărat măiestre, au dus departe faima admirabilelor noastre jocuri naționale.

»Călușorul« și »Bătuta« încă au fost frumos jucate de teologii seminarului din loc.

Premiile puse în perspectivă pentru cele mai frumoase costume naționale, din motive bine bazate, nu s-au acordat.

A entuziasmat pe toți până la delir »Hora fetelor«, jucat la duos sunet de fluiet, însoțit de cântarea dulce a însăși dansatoarele. Frumsețea lor îți amintea acea vreme legendară, când falnicii Romani au răpit pe frumoasele sabbine.

Cu »Hora« s-a început apoi deslănțuirea multelor șireaguri de jucători, pe cari, abia îi mai încăpea spațioasa sală dela »Gesellschaftshaus«. S-a jucat foarte mult și a fost o animație nemaipomenită.

Sala de joc a fost foarte frumos împodobită, iar orchestra militară angajată cu acest prilej a îndestulit pe toți prin executarea cea mai desăvârșită și prin precizitatea cea mai severă.

Jocul a ținut până cătră ziuă.

Delascuria.

Pregătiri pentru încoronarea regelui George al Angliei.

Se pare, că interesul englezilor se concentrează acum exclusiv numai asupra încoronării regelui George, care va avea loc la 22 Iunie st. n. În birourile Curții se țin consfătuiri, se întocmesc listele persoanelor ce vor lua parte la încoronare în ordinea rangului lor, se fac diferite planuri, etc., pe când zărele publică articole lungi despre încoronare și iar despre încoronare, cu cinci luni înainte.

Municipalitatea orașului se gândește cu drept cuvânt la toaleta exterioară a Capitalei. Cu abilitatea și tenacitatea unor diplomați romani, ocărnuitorii Marelui Britanii își depun toate silințele de a convinge diferitele popoare, că Londra este centrul imperiului, adevărata Capitală a lumii și de aceea trebuie să se împodobească în mod demn.

Galeria națională a fost îmbogățită cu câteva săli, la capătul splendidei străzi Pall Mall, pe unde va trece cortegiul în drumul său de la palatul Buckingham până la catedrala Westminster, se va construi un mare portal, care va servi comunicației între Trafalgar-Square și gara Charing-Gross.

Catedrala Westminster, unde se vor petrece fazele principale ale încoronării, se va închide pe la sfârșitul lunei Martie în vederea construirii tribunelor, etc. pentru asistență. La ceremonia din catedrala Westminster vor azista 7000 persoane.

Pentru stabilirea ceremonialului se țin conferințe îndelungate, se fac istorice profunde, din cari se nasc adeseori controverse în privința ordinii rangului celor ce vor fi invitați.

Ceremonialul încoronării regelui Angliei e cel mai vechiu în Europa. La încoronarea regelui George se vor menține aceleași formalități ca și la încoronarea tatălui său. Regele George, se va urca ca și predecesorii săi în vechiul jilț de încoronare, sub care zace piatra de Scone, o piatră veche adusă din Scoția, pe care se urcau regii scoțieni cu prilejul încoronării lor.

La încoronarea regelui George va oficia arhiepiscopul de Canterbury. Ceremonia reginei Mary o va dirija episcopul de York.

În momentul când episcopul de Canterbury așează coroana pe capul regelui în bubuitul tunurilor de la Tower și în sunetele trâmbițelor, asistența intonează imnul »God save the King«, iar lorzii își pun și ei coroanele pe cap.

Ceremonialul dă loc la multe controverse precum am mai spus. Cearta ce a izbucnit cu această ocaziune între trei înalți aristocrați asupra chestiunii care dintre dânsii e în drept să i se încredințeze pîntenii de aur al regelui, a dat loc la lungi discuțiuni în ziare.

Acești pînteni datează încă din timpurile anglo-saxone sau normande.

În momentul stabilit prin program decanul catedralei Westminster ia pîntenii de pe altar și-i predă lordului Chamberlain. Acesta se lasă în genuchi și atinge

cu pîntenii tocurile de la cismele regelui. După aceea se pun pîntenii iar pe altar.

Pentru această funcție importantă se ceartă trei înalți aristocrați.

Bibliografie.

A apărut: Anul I din »Cartea Neamului« — De toate și din toate pentru popor — întocmită de Emanoil Elefterescu, cuprinzând date istorice, tradițiunile, credințele și datinele poporului, aranjate lunar; literatură și Călimdar pe anul 1911. Conținut ales, bogat variat și interesant îl recomandăm cu căldură. Prețul 2 cor.

A apărut:

Cuvinte rostite la inaugurarea Colecțiilor Istorico-Artistice, ale comisiunii monumentelor istorice, și ale administrației casei bisericilor de P. Garboviceanu Sp. C. Haret și Ioan Kalinderu.

ULTIME ȘTIRI.

Paris, 7 Martie. În declarația ministerială se expune, că noul cabinet va cere companiilor de cale ferată să urmeze pilda administrației căei ferate de Stat și să reintregeze pe impiegații destituiți în urma ultimei greve, afară de cei cari s'au făcut vinovați de sabotaj și de cei absolut nedisciplinați.

În ceea-ce privește politica externă, declarația afirmă, că noul guvern va urma o politică pașnică rezemată pe înțelegeri și alianțe, precum și pe forța armatelor de uscat și de mare, cari fiind mereu întărite vor permite ca și în trecut, menținerea păcii.

Roma, 7 Martie. Din autopsia făcută cadavrului contesei Trigona, reiese, că o luptă violentă a avut loc între contesă și baronul Paterno, înaintea morții.

Eri baronul Paterno a fost interoghat la spital. El declară, că a săvârșit fapta într-un moment de disperare, aflând, că contesa, fără de care nu putea trăi, vrea să-l părăsnască.

În cușorul său s-au găsit scrisori al căror cuprins e foarte interesant.

Roma, 7 Martie. În Sicilia a bătuit o furtună teribilă. La Mesina s'au dărâmat mai multe case situate lângă port.

Sunt trei morți.

Petersburg, 7 Martie. Congresul tuturor organizațiilor nobilimei ruse a luat noi hotărâri contra evreilor. Așa se întreprinde intrarea evreilor străini în Rusia; iar cei din țară sunt supuși expulzării când calcă legile țării.

Torino, 7 Martie. Balonul »Albatros« care făcea o ascensiune liberă a căzut în împrejurimile Turinului dela o înălțime de 1900 de metri; din fericire căderea a fost amortită de niște copaci. Șease aeronauți sunt răniți în mod grav, dar totuși afară de pericol; unul singur dintre răniți inspiră îngrijiri.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Succesorii.

Redactor resp. Ioan Spudercu.

Városmajor-Sanatorium și „Hydrotherapie“

26 odăi aranjate cel mai modern; Supraveghere medicală constantă.

Telefon 88—99.

Birou central, stabiliment medical, Ferenez körut 29 n. a. 8—9; d. a. 3—5.

Director, șef.
Dr. Cosmutza.

„NOIANA“

cassă de economii, soc. pe acțiuni în Noul-Român (Oláh-ujfalu).

Convocare.

Domnii acționari ai casei de economii „NOIANA“, societate pe acțiuni în Noul-Român (Oláh-ujfalu) prin aceasta se convoacă la

a IV-a Adunare generală ordinară

care se va ține în Noul-Român, la 23 Martie st n. 1911 la 9 oare a. m. în localitatea școlii.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere și aprobarea bilanțului pro 1910.
3. Distribuirea profitului curat, conform bilanțului.
4. Alegerea membrilor în comitetul de supraveghere.

Direcțiunea.

Acei domni acționari, cari voesc a participa la această adunare generală, în persoană, sau prin plenipotențiați sunt rugați a depune, — conform §-lui 17 din statute, — acțiunile scrise pe numele lor, precum și actul de plenipotență, cel puțin cu o zi înainte de ținerea adunării, la cassa societății — pe lângă revers.

Contul Bilanț pe anul 1910. — Mérleg számla 1910 évre.

ACTIVA — VAGYON	Cor.	fil	PASIVE — TEHER	Cor.	fil
Cassa în număr — Kézpénz	2685	12	Capital societar — Részvénytőke	42000	—
Cambii de bancă — Bankváltók	170970	—	Fond de rezervă — Tartalék alap	6322	—
Imprumuturi hipotecare — Jelzálogos kölcs.	5020	—	Depuneri — Betétek	75935	03
Cont-curent — Folyó számla	2676	90	Reescont — Vizszeszámítás	47460	—
Mobilier — Felszerelés 1098·79			Cont curentul creditorilor — Hitelez. folyósz.	183	96
10% amortizare — 10% leírás után 109·87	988	92	Dividende neridicate — Fel nem vett oszt.	35	—
Acții — Részvények	600	—	Interese tranzitoare — Átmeneti kamatok	5003	34
			Scop de binefacere — Jótékony cél	84	07
			Profit net — Tiszta nyereség	5917	54
	182940	94		182940	94

Contul Profit și Perderi. — Nyereség és Veszteség számla.

EȘITE — KIADÁS	Cor.	fil	INTRATE — BEVÉTELEK	Cor.	fil
Interese după depuneri — Betéti kamatok	3653	71	Interese dela cambii — Leszám. váltók után	11397	40
Interese de reescont — Vizszeszám. kam.	4737	72	Interese dela imprumuturi hipotecare — Jelzálogos kölcsönök után	470	04
Spese de birou și porto — Irodai költség.	487	37	Interese de întârziere — Késedelmezésektől	2553	49
Salare — Fizetések	1200	—	Proviziuni — Jutalékok	3817	18
Mărci de prezentă — Jelenléti díjak	406	—			
Chirie — Házbér	75	—			
Contribuțiune — Adó	1641	36			
Competințe — Illeték	9	54			
10% amortizare din mobilier — 10% felszerelési törlesztés	109	87			
Profit nett — Tiszta nyereség	5917	54			
	18238	11		18238	11

Noul-român (Oláhujfalu), 31 Decembrie 1910.

Membrii direcțiunii — Igazgatósági tagok:

- Aurelian Negruțiu m. p., președinte. Alexandru Bugner m. p. George Boieriu m. p.
 Aurel Oprean m. p. Lesmann Arnold m. p. Ioan Giurca m. p. Alexandru Comșa m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere, am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele. — Alólirott felügyelő bizottság jelen számlákat megvizsgálta és a könyvekkel teljes összhangzásba találta.

Membrii comitetului de supraveghere: — Felügyelő bizottsági tagok:

- Lazar Cocos m. p., președinte. Iosif Streza m. p. Dr. George Moldovan m. p.
 Ioan Gliga m. p. Atanasiu Visalom m. p. Ornstein Maier m. p. Vasilie Aron

Mateiu C. Jiga m. p., revizor expert al „Solidaritătii“.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.

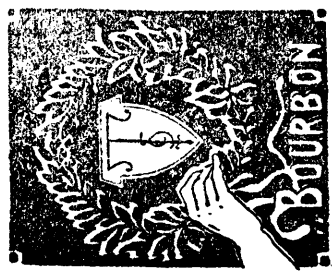

BOURBON

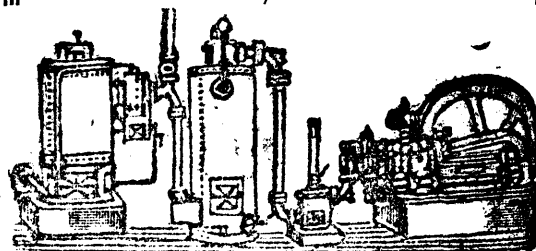
este fără vâpșea și presiune idraulică.
 Liber de cenușă și grăsime

de aceea cea mai nevătmătoare hârtie de cigarete și tuburi „Vergé“ Combustible.

Depot de fabrică în Trafica de specialități JAKAB ISTVAN Brassó, strada Vămei.

Garantie îndelungată!
 Condiții favorabile de plată

FABRICA DE MOTOARE
 A. G. DRESNER
 una din cele mai vechi și mai mari
 FABRICI de MOTOARE

Liferează
 MOTORE și LOCOMOBILE

care funcționează: perfect, durabil
 precis și sigur, puse în mișcare cu
 Gaz (Sauggas), Benzin, Ulei brut
 Acetylen.

Representant General și Deposit:

Gellért Ignác és T-sa,
 Budapest, Teréz-Körút 41.

Telephon Nr. 12-19
 (175,1-0)